

**Vastus pöördumisele seoses
liikluskindlustuse seaduse ja sellega
seonduvalt teiste seaduste
muutmise seaduse eelnõuga**

Austatud Eesti Advokatuuri esimees

Täname Teid pöördumise eest seoses liikluskindlustuse seaduse ja sellega seonduvate muude seaduste muutmise seaduse eelnõu (EIS viide 23-1362/01) ettevalmistamisega Rahandusministeeriumis. Peamise murekohana olete välja toonud isiku tervise kahjustamisest või kehavigastuse tekitamisest tuleneva mittevaralise kahju hüvitamise praktikaga seonduva. Tegite ettepaneku täiendada eelnõus kahjude hüvitamise meetodikate koostamist ja avaldamist reguleerivat sätet ja kohustada LKF-i avaldama 1) aastate ja kindlustusseltside lõikes ravikuluga seotud kindlustusjuhtumite üldarvu, mittevaralise kahju hüvitiste üldarvu ning mittevaralise kahju hüvitiste arvud teatud hüvitisvahemike kaupa, samuti 2) nimekirja alates 2014. aastast igal aastal väljamakstud kümne suurima mittevaralise kahju hüvitise kohta kindlustusseltside üleselt.

Pöördumises on korduvalt välja toodud probleeme seoses LKindlS-is sätestatud kahjude hüvitamise regulatsiooniga, eeskätt § 32 (mittevaralise kahju hüvitamine tervise kahjustamise ja kehavigastuste tekitamise korral) rakendamise praktikatega. Eelnõu üheks eesmärgiks ongi LKindlS-is kahjude hüvitamise regulatsiooni korrastamine. Eelnõus on kavandatud mitmete LKindlS 3. peatüki (hüvitatav kahju) sätete kehtetuks tunnistamine (sh § 32) või muutmine selliselt, et liikluskindlustusega oleks MID direktiivis nõutavas ulatuses kaetud kõik kahjuliigid, mille eest VÕS järgi vastutab kahju tekitaja. Minimaalsete hüvitismäärade piires ei näe MID direktiiv ette võimalust välistada siseriiklikus õiguses teatud osa kahjust, mille eest sõiduki kasutaja muidu siseriikliku õiguse alusel vastutaks. Kannatanu nõude osas on kahju tekitaja ja tema kindlustusandja VÕS kohaselt solidaarvõlgnikud kindlustussumma ulatuses ning kindlustusandja vastu peab saama esitada nõuded samal õiguslikul alusel, kui kahju tekitaja vastu. Kahju hüvitamisega seonduvate muudatuste lähtekohti on pikemalt selgitatud eelnõu seletuskirjas LKindlS § 23 muutmise juures ja spetsiifilisemalt asjaomaste sätete selgitustes.

Lisaks, mittevaralise kahju hüvitamine peaks toimuma lähtudes konkreetsest juhtumist ja tekitatud kahjust ning mitte sõltumata sellest, kas kahju põhjustati liikluses, kas kahju tekkimise risk oli kindlustatud või mitte, rääkimata sellest, millise kindlustusseltsiga oli kindlustusleping sõlmitud. Kahtlemata on kahjustatud isiku jaoks oluline olla teadlik kahjude hüvitamise praktikast, et paremini hoomata kahju õiglast hinda. Samas ei pruugi kõik isikutevahelised kahjude hüvitamise kompromiss-kokkulepped ja neis sisalduvad kogusummad olla vaikumisi sobivaks mõõdupuuks puhta hüvitatava kahju õiglase määra skaleerimiseks, sest need võivad sisaldada ka muid kaalutlusi ja komponente, nt vaidluste

pidamise potentsiaalsed kulud, vaidluse kaotamise riski hinnang, avalike suhete küsimus jms. Oluliseks mõõdupuuks ja abivahendiks on kindlasti kohtupraktika, mille kohta Riigikohus avaldab analüüse¹, mis teatava regulaarsusega käsitlevad ka mittevaralise kahju hüvitamist² ja hõlmavad ka liiklusõnnetustega seonduvate kahjude hüvitamist. Tervise kahjustamise ja kehavigastuste korral mittevaralise kahju õiglase hüvitise määrast arusaamiseks vajab keskmine kannatanu täiendavaid selgitusi.

Pöördumine tugines esimesele kooskõlastusringile saadetud eelnõu versioonile, mis sisaldas LKF-ile hüvitatava kahju arvutamise ja hüvitamise soovitusliku meetodikate koostamise ja avaldamise kohustuse panemist seadusega. Advokatuuri ettepanek puudutas asjaomase regulatsiooni täiendamist. Tulenevalt eelnõule esitatud tagasisidest ja kaasatud osapoolte erinevatest arusaamadest on kahjude hüvitamise meetodikatega seonduv eelnõust välja jäetud. Seetõttu on tõenäoline, et LKF kasutab oma õigust koostada ja avaldada asjaomaseid ülevaateid omal initsiatiivil, nagu seda on seni tehtud³.

Siiski lisame, et tulenevalt eelnõuga tehtavatest muudatustest, tuleb ümber vaadata ka LKF-iga sõlmitud haldusleping⁴. Halduslepingu punkti 9.2 kohaselt LKF kogub statistikat ja koostab analüüse liikluskahjude ennetamise ja liiklusohutuse suurendamise eesmärgil tehes avalikkusele huvipakkuva teabe oma veebilehel kättesaadavaks⁵. Ministeeriumis on kaalumisel halduslepingu täiendamise küsimus ka asjaomase statistika kogumise ja avaldamise kohustuse detailiseerimiseks.

Pöördumises avaldatud märkused LKF-i poolt ettevalmistatava mittevaralise kahju hüvitamise meetodika kavandi kohta edastame käesoleva kirjaga LKF-ile palvega neid põhjendatud juhul arvestada kõnealuse meetodika koostamisel ning kaaluda meetodikate koostamise protsessi laiapõhjalisema ekspertiisi kaasamise vajadust objektiivsuse ja usaldusväarsuse tagamiseks.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Evelyn Liivamägi
finants- ja maksupoliitika asekancler

Lisa:

¹ Riigikohtu kohtupraktika analüüsid <https://www.riigikohus.ee/et/kohtupraktika-analuusid-ja-ulevaated/kohtupraktika-analuusid>

² Riigikohtu kohtupraktika analüüs „Mittevaralise kahju hüvitamise nõuded tsiviilasjades 2020.–2022. aastal“ https://www.riigikohus.ee/sites/default/files/analys/Mittevaraline_kahju_2020-2022.pdf

³ Vt LKF kodulehel rubriiki „Kindlustamise tavad“ <https://www.lkf.ee>

⁴ Haldusleping nr 1.9-1/171 liikluskindlustuse seaduses sätestatud ülesannete täitmiseks <https://www.riigiteataja.ee/akt/117092014014>

⁵ <https://www.lkf.ee/et/statistika>

Eesti Advokatuuri pöördumine „Liikluskindlustuse seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadusest“ 18.01.2024 nr 1-2/49

Lisaadressaadid:
Eesti Liikluskindlustuse Fond

Siiri Tõniste 5885 1307
Andres.Ando@fin.ee

*/